№ 119 ივნისი 14, კვირა 1887 ივნისი 14, კვირა № 119

ᲒᲐᲖᲗᲘᲗ ᲦᲘᲠᲘᲡ

თვე	მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური.

ᲘᲕᲔᲠᲘᲐ

გაზეთის დასაკვეთად და კერძო განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიეპარეთ: თვითონ რედაქციას, ახალ-ბებოლოვის ქუჩაზედ, სახლი № 9, ბ. ნიდდეველის საგაზეთოს, გ. ლოგინის პროსპექტი, ცენტრალურსა და გრიბოედოვის წოგნების მაღაზიებს.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპ.

1877—1887 წელიწადი — ᲡᲐᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲝ ᲓᲐ ᲡᲐᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲝ ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ — 1877—1887 წელიწადი

ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ „ᲘᲕᲔᲠᲘᲐᲡ“ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘᲡ ᲘᲕᲜᲘᲡᲘᲗᲐᲜ ᲓᲐᲬᲧᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐ ᲛᲚᲔᲒᲐᲛᲓᲔ ᲦᲘᲠᲘᲡ 6 მ. 50 კ.

ᲗᲤᲘᲚᲘᲡᲘ, 13 ივნისი

იგი გარემოება, რომელმაც ხელ-ახლად ადძრა თ. დიმიტრი ᲩᲐᲒᲩᲐᲕᲐძის ანდერძის დამტკიცების საქმე, ის იყო, რომ აქაურმა სწავლა-განათლების მზრუნველმა ბ-ნმა იანოვსკიმ საჩივარი შეიტანა პალატაში ოლქის სასამართლოს განაჩენის თაობაზედ და ითხოვა ანდერძის დამტკიცება. კანონით მემკვიდრეებმა ამ საჩივრის პალატაზედ მოახსენეს პალატას, რომ ამ ანდერძის საქმეში ბ-ნ მზრუნველს არავითარი მონაწილეობა არა აქვს; ანდერძში არავითარი იმისთანა განკარგულება არ არის ნახსენები, რომ ექვემდებარებოდეს რომელ-სამე წარმომადგენელს მთავრობისას საერთოდ და მზრუნველს ცალკედ. თუ ამ ანდერძით ან ეძლევა ვისმე რამე, ან ერთმევა—ეგ შეეხება მარტო ორს მხარეს: ერთს კანონით მემკვიდრეებსა, თ. ივანე და სულხან ᲩᲐᲒᲩᲐᲕᲐᲫეებს და მეორეს მთელს გვარეულობას ᲩᲐᲒᲩᲐᲕᲐᲫეებისას; სხვას არავის აქ ხელი არა აქვს; მართალია, ანდერძით დავალებულია ერთის მდგდლის შვილის აღზრდაცა სემინარიაში, მაგრამ ამ მხრით ეს საქმე ექვემდებარება სასულიერო წოდების წარმომადგენელსა და არა მზრუნველსა; რაც შეეხება ორს უმაწვილს გარდაცვალებულის დროებით ვალდებულ გლეხებისას, რომელნიც ანდერძში მოხსენებულის ფულით უნდა გაიზარდნენ, ამათ ხომ თავიანთს პატრონები ჰყავთ და, მაშასადამე, საქმე ამ პატრონებისაა და არა ბ-ნ მზრუნველისაო. ამ საბუთებით ვექილმა კანონით მემკვიდრეებისამ ითხოვა პალატის წინაშე, რომ ბ-ნი მზრუნველი დათხოვნილ იქმნას ხსენებულ საქმისაგან.

რაკი ეს თხოვნა მემკვიდრეების ვექილისა შეწყარებულ იქმნებოდა პალატის მიერ, მაშინ განაჩენი ოლქის სასამართლისი, როგორც წესიერად არ-ნაჩივნი თავის ვადზედ ᲯᲔᲠᲝᲕᲐᲜᲘᲡ მოშორისშორესაგან, თავის ძალაში შევიდოდა და პალატა იმის გამო თუ,—დამტკიცდეს, თუ არ დამტკიცდეს ანდერძი, არავითარს მსჯელობას არ იქონიებდა. ᲩᲐᲒᲩᲐᲕᲐძისთან გვარეულობის წარმომადგენელნი, რომელთაც მორიგების წერილი ხელთ ეჭირათ, ძალიან უნდა ჩაეფიქრებინა ამ გარემოებასა. იმიტომ-რომ მორიგების წერილი ყოველ შემთხვევაში აძლევდა ამ გვარეულობას შვილების აღსაზრდელად ᲯᲔᲠ ათასის თუმნის სარგებელს, მერე თ. ივანე ᲩᲐᲒᲩᲐᲕᲐძის შემდეგ ოცი ათასისას და მის მეუღლის შემდეგ ოც-და-ათი ათასისას და ხსენებული გარემოება-კი ხელ-ახლად სათუოდ ჰხდიდა ყოველს ამას, ხელ-ახლად განსაცდელში აგდებდა, თუ ვინაცობაა პალატა ოლქის სასამართლოისამებრ არ დამტკიცებდა ანდერძსა და მორიგება ხელში არ სᲬეროდათ ᲩᲐᲒᲩᲐᲕᲐძისთა. იმ შიშით შემდგარმა მორიგების წერილმა, რომ შესაძლოა პალატამაც უარ-ჰყოს ანდერძი და მაშინ ᲩᲐᲒᲩᲐᲕᲐძისთან გვარეულობა მთლად ხელ-ცარიელი დარჩებაო, შეაერთა ინტერესები ამ გვარეულობისა და კანონით მემკვიდრეებისა იმ მხრით, რომ ყოველივე სხვა კაცი, ან დაწესებულება არ ჩამორეულიყო ამ საქმეში და არ ჩაედო რაიმე წილი ან ᲧᲠᲛᲐᲜᲘ აღზრდის განკარგულებაში, ან ნაანდერძევის ფულის სარგებელში. ამიტომაც, მინამ პალატაში ანდერძის საქმე გაირჩევოდა, ᲩᲐᲒᲩᲐᲕᲐძისთ თავის მხრითაც საჩივარი შეიტანეს და ითხოვეს კანონით მემკვიდრეებთან ერთად დათხოვნა ამ საქმისაგან ბ-ნის მზრუნველისა, რადგანაც საქმე მას არას გზით არ შეეხება და უნდა გათავებულ იქმნას მარტო თ. ივანე და სულხან ᲩᲐᲒᲩᲐᲕᲐძეთა და მთელს ᲩᲐᲒᲩᲐᲕᲐძისთ გვარეულობის შორის. რადგანაც მორიგების წერილის ძალით ამ ორს მოშორისშორე მხარეს საქმე უსვე გათავებული ჭქონდათ და კეთილ-ნებობით მოშველებულნი იყვნენ, ამის საბუთად თვით მორიგების შორიბანნიც მოახსენეს ᲩᲐᲒᲩᲐᲕᲐძისთ თავის საჩივარში და ამ მორიგებაზედ თანხმობის წერილი კანონით მემკვიდრეებმა წარუდგინეს პალატას.

პალატამ არ შეიწყარა ბ-მზრუნველის საქმისაგან დათხოვნის თხოვნა ᲩᲐᲒᲩᲐᲕᲐძისანთი, იცნო იგი იმისთანა პირად, რომელსაც ნება აქვს ᲩᲐᲒᲩᲐᲕᲐძისა, ᲩᲐᲒᲩᲐᲕᲐძისანთ ᲩᲐᲒᲩᲐᲕᲐძისანთ

ᲤᲔᲚᲔᲢᲝᲜᲘ

ᲡᲐᲙᲘᲠᲐᲝ ᲡᲮᲐᲠᲢᲣᲚᲐ

არა-ჩვეულებრივი უბედურება დატრიალდა ᲨᲐᲠᲛᲐᲜ ᲪᲮᲘᲜᲯᲐᲚᲨᲘ—თაქთაქი შეილს კაცი შემოკვდა. ამისთანა საზარელ ამბავზე ყველა ცდილობდა დალაბანდი დაეკრა, ყველანი ერთმანერთს უზიარებდნენ თავიანთ მღელვარებას, თავის გრძნობასა და აზრს, გამოᲩᲕეულთ ამ გვარ უბედურის შემთხვევით. მომეტებული ნაწილი საზოგადოებისა, რა თქმა უნდა, სინᲯაედ ამ საქმეს გულ-Წრფელის მიუდგომელობით. კაცის კ�d, განᲬრახული იქნება თუ განᲬრახველი და ფათერაკიანი, მაინც კაცის კcd. ასეთს დანაშაულობაში ადამიანი გადადის იმ სამზღვარს, რომელიც მას მიუᲬამა კაცობრიობის ზნეობამ, სინიდისმა, მაღალ სულოვანებამ და სხვა ამ გვართა ზეცაურთა თვისებათა, რომელნიც აფაქიზებენ ჩვენს ბუნებას და გვარჩევენ მხეცებისაგან, სადაც ერთმანერთის კcd არ შეადგენს სინიდისისა და ზნეობის საქმეს. აბა ამიტომაცა ვხედავთ ხოლმე, რომ ყოველი შემთხვევა, რომელსაც მოᲬდეს კაცს კcd, გეაᲨფოთებს, თავს ზარსა ვᲪᲔმს და გეადელვებს. აქ ჩვენი სინიდისი, ჩვენი ადამიანური გრძნობა იტანᲯება მითი, რომ ადამიანი ჩამოᲩდება ხოლმე თვისის ზნეობრივის სიმაღლიდგან და ეთანასწორება პირუტყეს. ესა სტანᲯავეს ჩვენს თავმოყვარეობას, ჩვენს პატოსნებასა. ᲰᲛᲗ, კიდეც იმიტომ იყო, რომ ეინც ბეᲩანოვის მოკᲚას უყურებდა გულ-Წრფელის მიუდგომელობით, ყველანი სᲬუხდნენ და ჩიოდნენ, ყველას ეᲩიზეᲑოდათ ასეთი საქკეელი, ყველას ეთაკილებოდათ ადამიანის დამდაბლება და ჩამოᲩდომა მხეცის Წრტილამდე.

რაკი კაცის მკელელობას ასეთი მᲬვავე Ჩედ-მოქმედება აქვს საზოგადოების უმეტესობაზე, ამიტომაც ყოველთვის ისე მოᲩდება ხოლმე, რომ ეს უმეტესობა არა სᲯერდება, არა ᲰᲛᲐრობს მარტოკა განᲬე-გადგმულს მᲬუხარებას და ტანᲯეასა. პირველს შთაბეᲭდილებას მოᲩდეეს დალაგებული გარᲩეეა საქმისა, იᲬყობა აᲩრის ეარᲯიში, გონების მეᲨობა. ცდილობენ გაიგონ ყოველი მხარე ასეთის სამᲬუხარო მოვლენისა, ᲨეტᲧონ დაᲬერილებით ყოველივე გარემოება, ასᲬონონ, დასᲬონონ; ყველა იმის ფიქრშია, ნუ თუ არ მოიპოᲕებოდა ისეთი მაცხოვარი სახსარი, რომელიც დაიფარაᲕდა ადამიანის სიცოცხლეს და არ გაასისხლიანებდა ჩვენის მოᲧასის ხელსა. ᲮᲨირად, რაკი ამ გᲨით მიმართება საზოგადო თუ კერძო ფიქრი, კიდეც აღმოᲩნდება ხოლმე ბედნიერი სახსარი. მართალია, აქ ძნელი ის არის, რომ როდესაც მივადგებით ამ სახსარს, მაᲨინ გეიან-ღა იქნება ხოლმე და ძალა-უნებᲣრად გეგონᲧება ანდაᲨა—„ᲣრეᲨი რომ გადაᲨრუნდება, გᲨა მაᲨინ გამოᲩნდებაო“, მაგრამ სანუგეᲨო ის არის, რომ მაინც ᲩᲨ გამოᲩნდება გᲨა, რომელიც Წინად არა ჩანდა და ამის გამო Ურემიც გადაგეიბრუნდა. ესეთი ნუᲨეᲨი, თქმა არ უნდა, ძალიან მᲨარე და მᲨვავე ნუᲨეᲨია, მაგრამ უნუგეᲨობას მაინც გაცილებითა სᲯობია. ასეთია კაცობრიობის Ჩედი—Ჭარ-ᲪეცხლᲨი ატარებს ჩვენს არსებას და აᲭამოᲩდე მᲨოლოდ ასეთის ᲨᲨეᲨეᲨით ᲩᲨუალებით გეასᲬᲧალის ᲭᲧუასა. და კიდეეᲪა ეᲩედავთ, რომ როდესაც კაცთა საზოგადოება ᲯᲔᲠᲝᲕᲐᲜს კეᲩᲚᲨი ᲩᲨედგება, რომᲩᲨიც დრო და ხანი გადის, იᲨდენად ასეთი საზოგადოება ნაᲭლᲨ ᲩᲨედა ხოლმე მᲨᲧᲨᲨᲨ

გრძელობა ჭნდის სიმდიდრის მაძებარს და შემძენს კაცს საზოგადოების მოდგაზე კაცად და მარტო ამისთანა სულ-გრძელობას სიმდიდრისას მიუძღვის სამართლიანი საბუთი მოითხოვოს პატივი და სახელი კერძო სიმდიდრისათვის კაცთა შორის. დიდი რამ არის ქვეყნისათვის, როცა მისნი ძენი ჭკვიანლობენ ამ წუთის სოფლის სუფრაზე კერძი მოიმატონ მარტო იმისთვის, რომ ჩემზედ უდონისაც, ჩემზედ უბედურსაც, რაიმე შემოხვევით კერძ-მოკლებულსაც, ჩემის ნამეტანობისაგან განვუწილადოვო. რა თქმა უნდა, რამოდენადაც ბევრს გაგზირებულს შეივრდომებს ამისთანა სულ-გრძელება, მით უფრო დიდია, უფრო პატივსაცემია, მით უფრო სასახელოა სიმდიდრე, რომელიც უამისოდ თავის ანგარებით კაცთა შორის გმობილია და მით არა ნაკლებ ყველასათვის ცალკე-კედ-კი სახარბიელო და სანატრელია.

განკერძოებულის სიმდიდრის შესაქმნელად მარტო კერძო კაცი იდგწის და კერძოობა ყველგან გმობილია, რადგანაც საზოგადოებას მით არა ემუნათება-რა, იმიტომ-რომ კერძო სიმდიდრე წუთის სოფლის სუფრიდამ მეტის ლუკმის წამდება. სულ სხვაა ეს კერძოობა, როცა კაცს შეუძლიან სამართლიანად სთქვას: მე ჩემად ვიდგწოდი, ჩემად ვგზროვებდი და საზოგადოებავ, შენთვის-კი ვფიქრობდიო, აჭა შენი შენადგე მომიქცევიაო. მაშინ მისი ჭაპან-წუვეტა ცხოვრებისა სხვერშალია, მისი ფვაწლი სამსახურია, რადგანაც მისი ნაამაგარი, ნაწვავ-ნადგი მოტანილია საერთო სუფრაზედ ყველასათვის. სიმდიდრე სხვა უკეთესს ძმობილს, სხვა უკეთესს ამხანაგს ვერ იშოვის თავის გაპატიოსნებინასათვის, თუ არ სულგრძელებას, გულ-მტკვნეულობას, რომელიც

*** ტფილისის ქალაქის სასწავლებელთა კომიტეტს ივნისის 11-ს გადაუწყვეტია, რომ სახელოსნო სკოლის მე-4 კლასში ამას იქით ყველა საგნები, ბუნების მეცნიერების გარდა, შეგირდებმა რუსულს ენაზედ უნდა ისწავლონ ხოლმეო. ბუნების მეცნიერება-კი ყველამ თავის სამშობლო ენაზედ უნდა ისწავლოს: ქართველმა—ქართულად, რუსმა—რუსულად და სომეხმა—სომხურადაო.

*** ამ გაზაფხულზე ტფილისის საბოტანიკო ბაღში კავკასიის სახელმწიფო ქონებათა უწყების მიერ გამართულ იქმნა სამგალითო აბრეშუმის ჭიის მოსაშენებელი. ამ მოსაშენებელში, როგორც გავიგეთ, ჭიას პარკის კეთება უკვე გაუთავებია და ახლა ჭიის თესლის მოგროვებას შესდგომიან.

*** გორის სამასწავლებლო სემინარიაში წლეულ დამთავრეს სწავლა 19 მოსწავლემ, მაგრამ აქამომდე ერთის მეტს ადგილი ჯერ ვერ უშოვნია.

*** 21 მაისს ჩვენს პატივცემულს მოღვაწეს ბ-ნს კონსტანტინე ქრისტეფორეს ძე მამაცაშვილს, დაბადების დღეობის გამო, მოუვიდა თავის სამშობლო სოფელიდამ, სახელდობრ, რუისიდამ მოლოკცის დეპეშა. დეპეშაზე ხელი მოუწერიათ რუისის თავად-აზნაურთა და გლეხ-კაცობის წარმომადგენელთ. ამ დეპეშის პირი ჩვენ გადმოგეცა ერთმა რუისელმა. ეი შინაარსი ამ დეპეშისა:

„მოგილოცავთ, ღრმად პატივ-საცემო კონსტანტინე ქრისტეფორეს ძეო, დაბადების დღეს. გულ-წრფელად პატივსა ეხლევმთ თქვენს ნაყოფიერს და საზოგადოებისათვის სასარგებლო მოღვაწეობას. ე�ვერდებით უზენაესსა, რათა მან დაგიფაროთ მრავალ ჟამიერ და დღე-გრძელ ჰყოს თქვენი ძვირფასი სიცოცხლე მრავალთათვის საკეთილ-დღეოდ.“

*** კახეთიდამ გვწერენ, რომ დელოფლის-წყაროს ამ ივნისის 7-სა, საღამოთი, საათის 11-ზედ, უცებ მოეკიდა ცეცხლი აქაურ მცხოვრებელ დათიკო ჯაანიაშვილის სათიეეს ღობესა, მაგრამ ჯარმა მალე მოასწრო და საჩქაროდ გაანელა. როგორც შემდეგ გავიგეთ, ეს ცეცხლი შემთხვევით არ გაჩენილა, არამედ წინადვე ყოფილიყო მოფიქრებული. ღობე სრულიად გაჟანთილი იყო ნავთით. ბოროტმომქმედს აზრად ისა ჰქონია, რომ, რადგანაც თავის ძირები სულ 3 არშინზედ არც-კი არის დაშორებული ამ ღობიდამ, ალი თიეასაც მალე მისწვედებაო, მაგრამ ჯარმა ღობის მოგლეჯა მალე მოასწრო თურმე და ნაიეც თავის მხრიდამ უბერავდა. ეს იყო უფრო მიზეზი, რომ გადარჩა თიეები გადაწვასა.

საკვირველი ამბები ხდება ჩვენს კენ: თუ რამე შური ან წყენა გამოერიათ აქაურებს ერთმანეთში, უეკველად ჯაერის ამოსაყრელად ერთმა მეორეს უნდა ცეცხლი ასტუმროს, ან გაუსეროს შაეის კუპრით ეზოს კარები და ან კიდეე ძუა-ფაფარი უნდა დაუჭრან ერთმანერთის ცხენებსა. კარგი იქნებოდა, რომ ამ გარემოებისათვის ყურადღება მიეკცია, ვისც ჯერ არს.

*** იქიდამეე გვწერენ: წარსულსაეე კვირას, საათის 4-ზედ, ნაშუადღეეს, მობრძანდა ბ-ნი ტფილისის გუბერნატორი, როგორც შეეტყეთ, კალიის თაობაზედ. ორშაბათს, დილის 6 საათზედ, წაბრძანდა შირაქის მინდერეგში, სადაც ხალხი გახურებული მუშაობდა და კალიას ხოცავდა. ბ-ნ გუბერნატორს დიდი მადლობა გადუხდია მომუშაეთა თავ-მდგომთათეის და აგრეთვე გლეხებისათვი-

ლამალა. ჩვენ მაშინათვე კვალში ჩაეუდექით გაზეთსა, ხელი მიეშველეთ ისარს და მშვილდსაც სამალავი ეუპოვეთ. მკითხველებს ეხსომებათ ეს შესანიშნავი ისარის ტყორცნა „Новое Обозрѣніе“-სი და ამიტომ გამეორება საჭიროდ არ მიგვაჩნია. ხოლო არ შეგეძლიან, რომ ეხლაც არ მიეაქციოთ მკითხველებს ყურადღება იმავე გაზეთის წლეულდელს კორრესპონდენციას: ნაამბობია, თუ როგორ განარჩია სასამართლომ თაქთაქაშვილის საქმე წარსულ მაისისის 30 და 31 რიცხესა.

მკითხველებს ჩვენის გაზეთიდამ ეცოდინებათ, რომ სასამართლომ შეხედა ამ კვლას, როგორც ფათერაკად მოსულს, და ამიტომ თაქთაქაშვილს გადუწყვეტია ციხე ერთის წლითა და ოთხის თთვით, ხოლო მის თანა-დამნაშავე გლეხებს ექვს-ექვსის თთვითა. საზოგადოებამ ტაშის კერით მიიღო ასეთი განაჩენი. აქ ბევრი ლაპარაკი რაღა საჭიროა. სხვაფრიეა ფიქრობს „Новое Обозрѣніе“-ს კორრესპონდენტი. აი შინაარსი ამ უბადრუკ მოამბის ეპისტოლესი: ჩვენ იმედი გვაქვს ბრალმდებელის გონიერებისაო (ადვოკატური კომპლიმენტი, რომელსაც ჩალის ფასიც არა აქვს), რომ ამ გვარს შეუფერებელს გარდაწყვეტილებაზედ საჩივარს შეიტანს უმაღლესს სამჯიროშიო, რადგანაც ეს საქმე ჯერიანად ვერ გაიჩინაო. ეითომ იქაური საზოგადოება გაიყო ამ საქმის გამო ორ დასადა—ერთი დასი იყო გაცილებით დიდი მეორეზედ და შესდგებოდა ქართველებისაგან, მეორე, უმცირესი და დაჩაგრული დასი, სომხებისაგანა. სასამართლოს წევრნი თავიანთის შენდულობით სრული ენით გამომხატველნი იყვნენ საზოგადოებისა—იქაც ისეთივე მიდგომა, ნათელ-მირონობა, იქაც უმრავლესობა ეითომც ქართველობას ემხრობოდა, უმცირესობა-კი სომხობას, ეითომც ეს ნათელ-მირონობა იყო მიზეზი, რომ თაქთაქაშვილი და მისი გლეხები ასცდნენ კატორგას, თორემ მიუდგომელი სასამართლო იმათ უეჭველად სადმე ციმბირის საკატორგოციხისაკენ უკრავდა თავსა.

ამისთანა უადგილო რახირუხის შემდეგ, კორრესპონდენტი, გასიებული სამოქალაქო გრძნობებითა და აზრებით, წარმოსთქვამს ერთს საშინელს ლათაიას, თითქო არ იცოდეს, რომელს ქვეყანაში ელაპარაკობო, ანთუ იცის, თითქო იმედი ჭქონდეს, თვალები აგვიბას. აი ეს ლათაიაცა: ახლა საბრალო ფულის გამცემთ რაღა ეშველებათ ამ ქართველების შორის—იღებენ საწყალნი исполнителный листъ-ს, თითქო მარტო სახელისათვის, და ეს ქართველები-კი არამც თუ სრაგვერენ ფულის პატრონს და არ იძლევიან ალალს ეალსა, არამედ სულ ხანჯალზე უკიდიათ ხელი და, თუ მოაგონებ თავი, თუ სადმე იმალება და თავს არ იჩენს. მშობლები სთხოვენ ყველას, რომ თუ ვინმე ჭნახოს ეს ყმაწვილი სადმე, შეატყობინონ ზემოხსენებულის ადრესით.

ეალი, იქვე სულს გაგაყრევინებენ. მოდი და აქ სამართალი ეძიე!

**

დიდება შენთვის ღმერთო! ყოველ ნაირი გაზეთადება შემხვედრია ცხოვრებაშიაც და მწერლობაშიაც, მაგრამ ასეთი ურცხეი გადასხვეფერება, გამოთეთრება შაეისა და გაშაეება თეთრისა ჯერ არ მინახავს. ღმერთმა-კი მშეიდობა მისცეს გაზეთისაცა და მის კორრესპონდენტასაცა, მაგრამ ჩვენ-კი გერცხვენიან, იტანჯება ჩვენი სინდისი, რომ ასეთი სამარცხენო მოქმედება გვარგუნა ბედმა. მე მგონია, ესეც ეყოფა „Новое Обозрѣніе“-ს. თავი დავანებოთ ამ ფრიად სამწუხაროს და თანაც მეტად სასაცილო ხრიკს გაზეთისას; დავანებოთ თავი უფრო სამწუხარო საგანს, როგორიც არის თაქთაქაშვილის ამბაეი და, თუ მოავხერხეთ გულის გაყოლება მის შემდეგ, რაც ეილაპარაკეთ, გადაეიდეთ ცოტაოდენს წერილმანზე.

**

ეს წერილმანები შეეხება ცოტად ხანში შესულს გაზეთს „Кавказъ“-ს. ძნელია, როდესაც კაცი თუ რაიმე დაწესებულება ხანში შეეა და თანაც ოხს მოიკიდებს: ოხს ძალიან ბეერი ცუდი მოაქეს თანა. ასეთი ყოფა ეწია საწყალს დროულს „Кавказъ“-ს. „სიბერე მახლავს, დაელიე სიყმაწვილისა დღენიაო“, რომა თქვას ამ დროულმა გაზეთმა, მაინც იმას ამ მუხანათ დროებაში არაეინ გაიტანს და არც არაეინ შეიწყნარებს. ეს ი

ტფილისის ქალაქის საბჭო

(12 ივნისის კრება)

მოსმენილ ნაწილ კრების განაჩენი. შემდეგ ქალაქის თავმა მოახსენა კრებას, რომ ქალაქის ორი დამფასებელი ამოსარჩევი და ორი მათი კანდიდატი-ო. დასახელებულთაგან სასურველ კენჭის ჩამოტარებით ორნი დამფასებელად ბ-ნნი ეს. გრ.-ძე კანდურალოვი და იაკ. ლუარს.-ძე ქედხუდოვი; კანდიდატებად ბ-ნნი ასლ. ბაბრ.-ძე ტერ-მიკელოვი და გრ. სოლ.-ძე აბესალომოვი. მოხსენება გამგეობისა სოლოლაკის კამარა-შეკრულ არხის გამო.

კამეგობამ დაწერილებით მოახსენა კრებას ამ არხის მდგომარეობა და ითქოდა: ა) რომ საბჭომ დაბორტორის ქუჩიდან რუის ბაზრამდის ამის შესაკეთებლად გადასდოს 38.619 მან. და 10 კაპ.

ბ) თუ სახლების ქვეშ მიმდინარე მიდგენა სადმე გაფუჭებულის, დაუფარებელი უნდა შესდგეს ამბავად ოქმი და რომელი სახლიც-კი საშიში, არ დაინგრეს და ნინგრევმა არ დასაზიანოს შიგ მცხოვრებნი, ეს უკანასკნელნი უნდა გამოუანილ იქმნენ აქედან და სახლები-კი დაიკეტოს.

ბ-ნი ანანოვი. როდისმე დაუთვალიერებია კამეგობას ეს არხი?

ქალაქის თავი ამბობს, რომ ორის წლის წინად დათვალიერებული იო და ტოტოდნად შეკეთებულიც იო სასუფიერო სემინარიიდან დაწყებული ეხლანდელს პატარა ბაღამდის, ერეკლის მოედანზედ.

ბ-ნი ანანოვი. რაცა სხვა ქუჩებიდან არსები გამოჭეკილთ ამ დიდის არხისაკენ, ხანის, რომ ეურანდება არ მოეტანოთ, ეგენება რასმენ არსება ამ დიდ არხს, თუ არა. ორ ადგილას ჩაქცეულ ეს არხი სემინარიიდამ პატარა ბაღამდის,—ეს პირდაპირ ამის ამტკიცებს, რომ ეს არხი სიფრთხილო ეოფილა და საჭირო ზედამზედველობა-კი არა ქონიათ.

ბ-ნი ფოკრეკაძე. რეგორც სჩანს, კამეგობას წინადვე სეფილია, რომ ეს არხი ერთხელ მაინც დიდ ზიანს მოიტანდა. მე მიკვირს, რომ კამეგობას საჭირო ღონისძიეობა არ უბრძანა ამ არხის ნინგრევის ასაცილებლად.

ბ-ნი ოიანესიანი. კამეგობის მიერ წარმოდგენილი ხარჯი ამ არხის შესაკეთებლად მეგიღოთ, მაგრამ ისიც ეოდა დაკვიდოთ, რომ დროგამოშვებით კიისინჯოს ხოლმე ეს არხი.

ბ-ნი ჯორჯაძე. რადგან კამეგობას სეფილია, რომ წინეთ ნინგრეულა ეს არხი, მე ვითხოვ ბ-ნ ოიანესიანის წინადადებას სხვა რეფერენციით მეგიღოთ, ანასე: საბჭომ, გამოაცხადოს რა თავის მწუხარება იმის შესახებ, რომ კამეგობას წინედ სეფილია: ამ არხს რაიმე შაში მოეფასო და მას არაკეთილი თავდარგი-კი არ დაუჭერია, გადასწეეტოს კამეგობის მიერ წარმოდგენილი ხარჯი მიეცეს მას ამ არხის შესაკეთებლად. საბჭომ დაამტკიცა კამეგობის მოხსენება და თანახმად ბ-ნის ოიანესიანის წინადადებისა, დროგამოშვებით უნდა გასინჯულ იქმნეს ეს არხი. ბ-ნ ჯორჯაძის წინადადება-კი, რომ საბჭომ სამდურავი გამოუცხადოს კამეგობასა, 38 ხმასანში მხოლოდ 15 მიეუნარა.

მოხსენება გამგეობისა ქუჩების მორწყეეის თაობაზედ.

ამ მოხსენებაში კამეგობა ამბობს, რომ 1885 წლის 15 მაისის საბჭოს გადწყვეტილებით 23 ქუჩა იო დანიშნული მოსარწყავად. ეხლა, რადგან მოკლე ხანში ქალაქის წყლის მიღება მზად იქნება, კამეგობამ ს

სრულდა ვთარგმნეთ: მრავალ წელთა გაძლიერებულ სამფლობელოთა და საკონონმოო კრებულისა გამო სომხეთის შეა-გულ ადგილებიდან დაიწყო მეკიდრ-მოსახლეთა გადასახლება სხვა-და-სხვა დიდ-სიცხეტრო ადგილებში. ეს საქმე ასალი არ არის. გადასახლების საშინელ შედეგზე მრავალჯერ საქვეყნოდ საუბარი ეთქოდა. და მარადვე, თუ საკონონმოო და ზნეობითის მდგომარეობას, როგორც ოსმალეთის, ეგრეთვე სპარსეთის სომხობისას, შაი რამ მოელის, მოელის უფრო გადასახლებისაგან, რომელიც თანდა-თან მატულობს და ძალიერდება. აი რას სწერენ შეაის ქალაქიდან ამ საქმის შესახებ სტამბოლის სომხურ გაზეთს.

„გადასახლების მდინარება დაწყებულა ჩვენს ქვეყანაში და ამ მდინარეს თან მოიქცა ფეოლ-და-ფეოლი ზარნ შეაის ახალგაზრდა და ჭაბუკი ძალ-ღონე და არამც თუ შეაისა, არამედ კანის, ბიღეშის, ტიგრანაკერტის, სარბერთის, ბალეს, ქეღის, იერზინკას, კეფრნე ქალაქის (აზრუმის) და სხვა სომხეთის ბინაშრომენტებიდან და ამ კვარად ცარიელდება და ორრდება ქვეყანა, იფუბება ფრაცხი დედაკაცობა ქრება, შვილებსა და შვილებს მოკლებული.

„რამდენი ათასი ჯსულა ამ შრომენტებიდან სტამბოლის და სმირნისაკენ, ბოლეკოროში, რეფინიში, სუბერნეთის კენქეკებზედ, საკრთველოში—ტფილისს და მის გარემოს და ბეგრან ადგილ სხვაგან. და რამდენი მიდის კიდევ დღე შედამ ამ ქვეყნებიდან, ამის თვალ და ანგარიში არა აქვს. რად მიდიან, რა მდგომარეობაში არიან, რას აკეთებენ, დაბრუნდებიან, თუ უფრო გაშორდებიან შაბელს ქვეყანას,—ამის მეთხველიც არავინ არს და რატომ?...

„მართალია, დიდი გადასახლება სომხეთში კეფლაც ეოფილა, მაგრამ ასეთი სიკვდილი და შრე გადასახლება არ გაგონილა. მოსუცებულები ბეთამბარენ, რომ ამ ორმოც, ორმოც-და-ათის წლის წინად გაბერეთია ანუ სხვა მიზეზით თუ კაცი თავის სამშობლოსა სტოვებდა, ეკრემს შეაბამდა, თუ ჭმონდა, ჩასხამდა ტოდ-შეიდს, დაუდებდა ავეკეულობას და ამ კვარად წავიდოდა, ს